

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในขณะที่โลกเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 มลพิษสิ่งแวดล้อมในสังคมโลกก็กำลังก้าวเข้าสู่ภาวะวิกฤตด้วยเช่นกัน สภาพชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ในประเทศต่างๆ โดยเฉพาะประเทศด้อยพัฒนาเลวร้ายลงเรื่อยๆ สวนทางกับกระแสความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของโลกอย่างชัดเจน การต่อสู้ดิ้นรนเพื่อแสวงหาปัจจัย 4 แห่งการยังชีพทำได้ลำบากมากขึ้นทุกขณะ ธรรมชาติของโลกถูกการกระทำของมนุษย์ด้วยกันเองทำลายจนเสียสมดุล อุณหภูมิภายในโลกร้อนขึ้น จนสิ่งมีชีวิตบางชนิดทนไม่ได้ และตายไป บางชนิดใกล้สูญพันธุ์ เพราะไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างกะทันหัน สภาพแวดล้อมส่งผลกระทบต่อทั้งความเป็นอยู่และชีวิตของมนุษย์ โดยประเทศต่างๆ กำลังเผชิญกับภาวะนี้ด้วยกัน เนื่องจากปัญหาดังกล่าวนี้เป็นปัญหาร่วมที่ทั่วโลกต่างได้รับผลกระทบ

ปัญหาสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ มนุษย์เป็นผู้บริโภคที่สำคัญ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างฟุ่มเฟือย การบริโภคพลังงาน และอื่นๆ อีกมากมาย ซึ่งการกระทำของเหล่านี้ของมนุษย์นั้น เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นมานานหลายศตวรรษ กว่าที่มนุษย์จะตระหนักถึงผลของการกระทำ ปัญหาต่างๆ ก็ยากที่จะแก้ไขแล้ว ไม่ว่าจะปัญหาในเรื่องของมลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศ ปัญหาระบบนิเวศที่ถูกทำลาย ปัญหาการขาดแคลนน้ำ ปัญหาป่าถูกทำลาย ปัญหาทรัพยากรขาดแคลน และปัญหาสภาวะโลกร้อน เป็นต้น

ความที่ประเทศต่างๆ ทั่วโลกต่างได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมเหล่านี้ ทำให้ประเด็นเรื่องสิ่งแวดล้อมเริ่มมีการกล่าวถึงอย่างจริงจังในช่วงศตวรรษที่ผ่านมา และนำมาสู่ความร่วมมือหลายด้านเพื่อแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตามความพยายามของมนุษย์ในการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ยังไม่สามารถทดแทนกับสิ่งที่มนุษย์ได้กระทำ

ประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีการกล่าวถึงกันมากในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา และได้รับความสำคัญมากขึ้นเรื่อยๆ ประเด็นหนึ่งก็คือ ประเด็นสภาวะการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศของโลกหรือที่อาจจะเรียกสั้นๆ ได้ว่า ประเด็นสภาวะโลกร้อน คือการที่อุณหภูมิเฉลี่ยของโลกสูงขึ้นและเป็นการสูงขึ้นในระดับที่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศของโลก ซึ่งระบบนิเวศมีความสำคัญยิ่งต่อสิ่งมีชีวิตในโลก การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศย่อมส่งผลกระทบต่อ

ระบบนิเวศและสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศ นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศของโลก ยังนำมาซึ่งปัญหาต่างๆ อีกมากมาย รวมทั้งภัยพิบัติทางธรรมชาติด้วย คลื่นความร้อนที่ทำให้มนุษย์ล้มตาย และภัยพิบัติทางธรรมชาติที่รุนแรงขึ้นไม่ใช่สิ่งที่เห็นแต่ในภาพยนตร์อีกต่อไป

สภาวะโลกร้อน (global warming) นั้น นักวิทยาศาสตร์ส่วนใหญ่เชื่อว่ามีสาเหตุมาจากปรากฏการณ์เรือนกระจก (greenhouse effect) และการที่ชั้นโอโซนถูกทำลาย ปรากฏการณ์เรือนกระจก คือสภาพที่ความร้อนภายในโลกถูกกักเก็บไว้หรือกักเก็บเอาไว้ไม่ให้สะท้อนหรือแผ่ออกสู่ภายนอกโลก ทำให้เกิดความร้อนสะสมอยู่ภายในโลก ในความเป็นจริงโลกเรามีก๊าซที่ทำหน้าที่เป็นกระจกตามธรรมชาติอยู่ คือ ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ และไอน้ำ ซึ่งจะคอยควบคุมให้อุณหภูมิของโลกโดยเฉลี่ยมีค่าประมาณ 15 องศาเซลเซียส และถ้าหากไม่มีกระจกตามธรรมชาติ อุณหภูมิโลกจะลดลงเหลือเพียง -20 องศาเซลเซียส มนุษย์ สัตว์และพืชก็จะล้มตายและโลกก็จะเข้าสู่ยุคน้ำแข็งอีกครั้ง¹ แต่สิ่งที่โลกกำลังเผชิญอยู่นั้นก็คือการที่มีก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และก๊าซเรือนกระจกในชั้นบรรยากาศมากเกินไป ทำให้อุณหภูมิของโลกสูงขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากไม่สามารถถ่ายเทความร้อนออกไปนอกโลกได้ โดยปริมาณก๊าซที่เพิ่มขึ้นนี้ส่วนใหญ่มาจากการกระทำของมนุษย์ นอกจากนี้การที่ชั้นโอโซนซึ่งทำหน้าที่ช่วยกรองรังสีอัลตราไวโอเล็ตจากดวงอาทิตย์ถูกทำลายจากการใช้สารเคมีของโรงงานอุตสาหกรรม โดยเฉพาะสารคลอโรฟลูโอโรคาร์บอน (CFCs) ก็ทำให้ความร้อนจากภายนอกเข้ามาถึงโลกมากขึ้นด้วย

สภาพดังกล่าวนำมาสู่ความกังวลของนานาประเทศเป็นเวลากว่าหลาย 10 ปี ในที่สุดก็เกิดความร่วมมือขึ้นเนื่องจากเป็นปัญหาที่ทุกประเทศประสบร่วมกัน ความร่วมมือดังกล่าวเกิดขึ้นภายใต้การนำขององค์การสหประชาชาติ โดยองค์การสหประชาชาติได้จัดการประชุมเพื่อแสวงหาแนวทางแก้ไขภาวะที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมนี้เป็นครั้งแรกที่กรุงริโอ เดอ จาเนโร ประเทศบราซิลเมื่อปี ค.ศ. 1992² ในการประชุมครั้งนี้ได้ก่อให้เกิดข้อตกลงที่มีความสำคัญในระบบระหว่างประเทศที่มีชื่อว่า "The United Nations Framework Convention on Climate Change" (UNFCCC) อันเป็นข้อตกลงที่กลุ่มประเทศอุตสาหกรรมสมัครใจ (voluntary pledge) ร่วมกันที่จะลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลงให้เท่ากับระดับปี ค.ศ. 1990 ในปี ค.ศ. 2000³

¹ ปรากฏการณ์เรือนกระจก : กักเก็บความร้อนที่มนุษย์สร้างไว้ผ่านมนุษย์ [online], Available from : <http://ftp.spu.ac.th/kittipoom/gsc141/glass1.html> [2004, October 10]

² Susan R. Fletcher, *Global Climate Change: The Kyoto Protocol* [online], 2003, Available from : <http://www.ncseonline.org/nle/crsreports/03sep/RL.30692.pdf> [2004, October 10]

³ Ibid.,

ข้อตกลงดังกล่าวนี้มีประเทศต่างๆ เข้าร่วมเป็นภาคีกว่า 150 ประเทศ สหรัฐอเมริกาก็เป็นหนึ่งในประเทศที่ให้สัตยาบัน (Ratification) ข้อตกลงดังกล่าว

กรอบความตกลง UNFCCC ได้กำหนดให้มีการแบ่งประเทศสมาชิกออกเป็น 2 กลุ่มคือ ประเทศในกลุ่มภาคผนวกที่ I (Annex I) ¹ ที่ประกอบด้วยประเทศอุตสาหกรรม (industrialized countries) ส่วนใหญ่และประเทศที่เป็นคอมมิวนิสต์เดิม (former communist countries) และประเทศนอกกลุ่มภาคผนวกที่ I (Non-annex I) ² ซึ่งได้แก่ประเทศกำลังพัฒนา (developing countries) ภายใต้กรอบความตกลงนี้ประเทศต่างๆ ได้ตกลงให้มีการประชุมในครั้งต่อๆ มาเพื่อติดตาม ตรวจสอบความก้าวหน้าการปฏิบัติตามข้อตกลง ตลอดจนหาแนวทางเพื่อให้การปฏิบัติตามข้อตกลงนั้นบรรลุผลเป็นรูปธรรมอย่างจริงจัง นับจนถึงปัจจุบันการประชุมได้จัดขึ้นแล้วจำนวนทั้งสิ้น 9 ครั้งด้วยกัน การประชุมครั้งแรก (Conference of Parties : COP-1) จัดขึ้นที่กรุงเบอร์ลิน ประเทศเยอรมันนี ในปี ค.ศ. 1995 ผลจากการประชุมครั้งนี้ได้มีข้อกำหนดว่าในเบื้องต้นนั้นกลุ่มประเทศที่มีข้อผูกพันในการลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกได้แก่ “Annex I Countries” ⁴

พิธีสารเกียวโต (Kyoto Protocol) ถือกำเนิดขึ้นจากการประชุม ณ เมืองเกียวโต ประเทศญี่ปุ่น (COP-3) เมื่อเดือนธันวาคม ปี ค.ศ. 1997 การประชุมครั้งนี้ได้กำหนดให้ประเทศในกลุ่มภาคผนวกที่ I (Annex I) ลดปริมาณการปล่อยก๊าซที่ทำลายชั้นบรรยากาศลงในปริมาณอย่างน้อยร้อยละ 5 ของปริมาณที่ระดับปี ค.ศ. 1990 ในระหว่างปี ค.ศ. 2008-2012 ⁵ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย แต่ละประเทศได้ถูกกำหนดให้ลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกในระดับที่แตกต่างกันและทุกประเทศมีข้อผูกพันตามกฎหมาย (legally binding) ในอันที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อตกลงแห่งพิธีสารนี้ ⁶ ในขณะที่ประเทศนอกกลุ่มภาคผนวกที่ I (non-Annex I) มิได้ผูกพันใน

¹ ดูภาคผนวก ก, หน้า 135.

² ดูภาคผนวก ก, หน้า 135.

⁴ Ibid.,

⁵ UNFCCC, Kyoto Protocol to The United Nations Framework Convention on Climate Change [online], 1997, Available from : <http://unfccc.int/resource/docs/convkp/kpeng.html> [2004, October 10]

⁶ John R. Justus and Susan R. Fletcher, Global Climate Change [online], 2003, Available from : <http://www.ncseonline.org/NLE/CRS/abstract.cfm/NLEid=17005> [2004, October 10]

การลดปริมาณก๊าซเรือนกระจก แต่ต้องปฏิบัติตามแผนการที่ชื่อ “กลไกพัฒนาความสะอาด” (clean development mechanism) ภายใต้ความดูแล และให้ความช่วยเหลือจากประเทศอุตสาหกรรม พิธีสารเกียวโตได้กำหนดความผูกพันของประเทศภาคีไว้ โดยข้อตกลงภายใต้พิธีสารเกียวโตจะมีผลบังคับใช้เมื่อได้รับการให้สัตยาบันครบ 55 ประเทศ และมีเงื่อนไขก็คือว่า ในจำนวน 55 ประเทศนี้จะต้องประกอบไปด้วยประเทศในกลุ่มภาคผนวกที่ I (Annex I) ที่มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกคิดเป็นปริมาณรวมกันอย่างน้อย 55 % ของปริมาณการปล่อยก๊าซของประเทศเหล่านี้ที่ระดับปี 1990⁷ ปัจจุบัน มีประเทศต่างๆ ร่วมลงนามและให้สัตยาบันในพิธีสารแล้ว 140 กว่าประเทศ ในจำนวนนี้ประกอบไปด้วยกลุ่มประเทศ EU แคนาดา ญี่ปุ่น ประเทศที่กำลังพัฒนาต่างๆ และล่าสุดที่ให้การสัตยาบันพิธีสารเกียวโตก็คือรัสเซีย ซึ่งการเข้าร่วมของรัสเซียนี้สำคัญมากต่อพิธีสารเกียวโต เพราะทำให้พิธีสารดังกล่าวมีผลบังคับใช้ ก่อนหน้านั้นประเทศในกลุ่มภาคผนวกที่ I (Annex I) ที่เข้าร่วมคิดรวมปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศเหล่านี้มีเพียง 44.2% ซึ่งยังคงไม่เพียงพอที่จะทำให้พิธีสารเกียวโตมีผลบังคับใช้ แต่เมื่อรวมรัสเซียที่มีปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกถึง 17.4%⁸ ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศที่เข้าร่วมรวมคิดเป็น 61.6 % จึงทำให้พิธีสารเกียวโตมีผลบังคับใช้ ซึ่งจะเริ่มการใช้ในวันที่ 16 กุมภาพันธ์ ค.ศ.2005⁹

ในขณะที่ประเทศส่วนใหญ่ต่างให้ความสำคัญกับพิธีสารดังกล่าว สหรัฐอเมริกกลับไม่ให้สัตยาบัน ซึ่งแม้ว่าจะไม่ได้ทำให้พิธีสารเกียวโตตกไป แต่การไม่เข้าร่วมของสหรัฐอเมริกาก็ก่อให้เกิดเสียงวิพากษ์วิจารณ์อย่างมากทั้งภายในและภายนอกประเทศ เนื่องจากสหรัฐอเมริกาในฐานะประเทศอุตสาหกรรมและประเทศมหาอำนาจ มีประชากรคิดเป็นสัดส่วนเพียง 5 % ของโลก แต่มีการใช้พลังงานมากกว่า 25% และมีปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกประมาณ 20% ของโลก¹⁰ ซึ่งได้ก่อให้เกิดคำถามตามมาว่า หากสหรัฐอเมริกายังคงมีท่าทีเช่นนี้ต่อไปความมุ่งหวัง

⁷ Susan R. Fletcher, Global Climate Change: The Kyoto Protocol [online], 2003, Available from : <http://www.ncseonline.org/nle/crsreports/03sep/RL.30692.pdf> [2004, October 10]

⁸ Reuters, EU Urges Russia to Swiftly Ratify Kyoto Protocol [online], 2003, Available from : <http://www.planetark.com/advantgo/dailynewsstory.cfm?newsid=21571> [2004, October 10]

⁹ UN, Press Release SG/SM/9599 ENV/DEV/797 [online], 2004, Available from : <http://www.un.org/News/Press/docs/2004/sgsm9599.doc.htm> [2004, November 25]

¹⁰ Fraser Cameron, “The Domestic Environment” in US Foreign Policy After the Cold War : Global Hegemon or Reluctant Sheriff? (New York : Routledge, 2002), p 93.

ของประชาคมโลกที่ต้องการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (sustainable development) จะ
เป็นไปได้มากน้อยเพียงใด? แม้ว่าพิธีสารดังกล่าวจะมีผลบังคับใช้ก็ตามที่

ก่อนหน้านั้นสหรัฐอเมริกาภายใต้การนำของประธานาธิบดี George H.W. Bush ได้ลง
นามในกรอบความตกลง UNFCCC และเสนอเรื่องนี้เข้าสู่การพิจารณาของสภาองเกรส โดย
สภาองเกรสได้ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 8 กันยายน 1992¹¹ ส่วนรัฐบาล Clinton ในช่วงแรกนั้น
แม้ว่าไม่ได้ให้ความสนใจเรื่องการต่างประเทศมากนักเมื่อเทียบกับสมัย George H.W. Bush แต่ก็
มิได้ละเลยความสนใจต่อนโยบายในเรื่องสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและนอกประเทศ ทั้งนี้การให้
ความร่วมมือกับประเทศต่างๆ ตลอดจนการปฏิบัติให้เป็นไปตามพันธกรณีของข้อตกลงระหว่าง
ประเทศในเรื่องสิ่งแวดล้อมนั้นก็ถือเป็นหนึ่งในนโยบายที่ประธานาธิบดี Clinton ให้ความสำคัญ
โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับสภาวะโลกร้อน (global warming) หรือการเปลี่ยนแปลงของสภาพ
ภูมิอากาศ (climate change) ภายใต้กรอบข้อตกลง UNFCCC ที่สหรัฐอเมริกาได้เข้าเป็นภาคี
ด้วยนั้นประธานาธิบดี Clinton ได้ประกาศนโยบายที่มีชื่อว่า “แผนปฏิบัติการเพื่อรับมือกับสภาวะ
อากาศเปลี่ยนแปลง” (Climate Change Action Plan—CCAP) เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม ปี ค.ศ.
1993¹² เพื่อลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกให้เป็นไปตามเป้าหมายของ UNFCCC แผนปฏิบัติการนี้
ได้กำหนดมาตรการต่างๆ อาทิ การปรับปรุงการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ (energy-
efficiency upgrades) การปลูกและอนุรักษ์ป่า ตลอดจนแผนการลดปริมาณการปล่อยก๊าซ CO₂
 ทั้งนี้โดยใช้วิธีอาศัยความสมัครใจเป็นหลัก หลีกเลี่ยงการใช้มาตรการบีบบังคับ

สหรัฐอเมริกาภายใต้รัฐบาลประธานาธิบดี Clinton ได้ร่วมลงนามในพิธีสารเกียวโตเมื่อ
วันที่ 12 พฤศจิกายน ปี ค.ศ. 1998 ด้วยตระหนักว่าสหรัฐอเมริกาในฐานะผู้นำควรมีส่วนร่วม
ในการพิทักษ์ปกป้องสภาวะแวดล้อมของโลกและเป็นแบบอย่างให้กับประเทศอุตสาหกรรมอื่นๆ
ได้ปฏิบัติตาม¹³ อย่างไรก็ตามการเข้าเป็นภาคีในพิธีสารจะมีผลโดยสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อได้รับการ
สัตยาบัน (ratification) จากสภาองเกรสซึ่งจะต้องได้รับเสียงเห็นชอบ 2 ใน 3 ของสมาชิกสภา
ขึ้นไป ทั้งนี้เป็นไปตามข้อกำหนดในรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกา กระนั้นก็ตามภายหลังจาก

¹¹ Ibid.,

¹² Ibid.,

¹³ John R. Justus and Susan R. Fletcher, *Global Climate Change* [online], 2003, Available
from : <http://www.ncseonline.org/NLE/CRS/abstract.cfm/NLEid=17005> [2004, October 10]

การลงนามในสนธิสัญญาระหว่างประเทศของสหรัฐอเมริกามีผลบังคับใช้ก็ต่อรัฐบาลสหรัฐฯ นำ
เรื่องเข้าสู่องเกรส แล้วได้รับการเห็นชอบ 2 ใน 3 ของสมาชิก เรียกว่า การให้สัตยาบัน

ลงนามในพิธีสารเกียวโต กลับปรากฏว่าประธานาธิบดี Clinton ไม่ได้เสนอเรื่องนี้เข้าสู่การพิจารณาของสภาองเกรสแต่อย่างใด โดยกล่าวว่าจะนำเสนอเรื่องนี้เข้าสู่การพิจารณาของสภา ก็ต่อเมื่อได้รับการยืนยันจากประเทศกำลังพัฒนาในการเข้าร่วมโครงการลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกตามพิธีสารเกียวโต เช่นเดียวกับประเทศอุตสาหกรรมเสียก่อน¹⁴ ผลจากการที่ยังไม่ได้รับการให้สัตยาบันจากสภาองเกรส ทำให้สหรัฐอเมริกาไม่ได้เข้าเป็นภาคีแห่งพิธีสารเกียวโตก่อนที่จะถอนตัวออกจากพิธีสารนี้ในเวลาต่อมา

ในสมัยประธานาธิบดี George W. Bush นั้นเรื่องดังกล่าวถูกนำมาพิจารณาอีกครั้ง แต่ในที่สุดเรื่องดังกล่าวก็ตกไป ไม่มีแม้กระทั่งการนำเรื่องเข้าสู่กระบวนการให้สัตยาบัน โดยการไม่เข้าร่วมนี้รัฐบาลสหรัฐอเมริกาให้เหตุผลโดยเน้นในเรื่องผลกระทบทางเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกาที่จะเกิดขึ้นถ้าสหรัฐอเมริกาเข้าร่วมเป็นหลัก และกล่าวว่าในที่สุดแล้วสหรัฐอเมริกาจะสามารถคิดค้นเทคโนโลยีที่ไม่มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้ ดังนั้นพิธีสารเกียวโตที่ต้องการให้ลดการใช้ก๊าซดังกล่าวจึงไม่จำเป็น¹⁵ อีกทั้งในมุมมองของรัฐบาลสหรัฐอเมริกา พิธีสารเกียวโตมีข้อบกพร่อง เห็นได้จากแถลงการณ์ของประธานาธิบดี George W. Bush เมื่อวันที่ 11 มิถุนายน ค.ศ.2001 กล่าวถึงพิธีสารเกียวโตว่า การที่พันธกรณีที่ระบุไว้พิธีสารเกียวโตไม่รวมไปถึงประเทศกำลังพัฒนานั้น ในที่สุดจะทำให้ความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาก๊าซเรือนกระจกไม่ประสบความสำเร็จ เพราะประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศ เช่น จีน และอินเดีย เป็นประเทศที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกในปริมาณที่สูง แต่ประเทศเหล่านี้กลับไม่อยู่ภายใต้พันธกรณีในการลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกแต่อย่างใด แม้ว่าการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศเหล่านี้ถูกมองในประเด็นของความจำเป็นในการพัฒนาประเทศ เพราะก๊าซเรือนกระจกส่วนใหญ่เกิดจากภาคอุตสาหกรรมและพลังงานที่จำเป็นในการพัฒนาประเทศ แต่ถ้าไม่มีมาตรการในการควบคุมการปริมาณการปล่อยก๊าซของประเทศเหล่านี้ ความมุ่งหมายที่จะลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกในชั้นบรรยากาศของพิธีสารเกียวโตก็คงจะไม่ประสบความสำเร็จ

การที่สหรัฐอเมริกาให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจภายในประเทศนั้น ไม่ใช่สิ่งที่แปลกใหม่ เพราะเมื่อดูจากนโยบายของสหรัฐอเมริกาเองตลอดมาก็เน้นเรื่องภายในประเทศเป็นหลัก แต่สิ่งที่น่าสนใจก็คือ ปัจจัยเบื้องหลังที่ทำให้นโยบายสหรัฐอเมริกาออกมาในลักษณะดังกล่าว ที่ในทีนี้ก็คือ การที่ไม่ให้สัตยาบันพิธีสารเกียวโต เพราะมีกลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มกดดันหลายกลุ่มที่ทั้ง

¹⁴ Ibid.,

¹⁵ President Bush on Kyoto Protocol [online], Available from : http://home.earthlink.net/~tpco/Bush_Kyoto.html [2004, October 10]

สนับสนุนและต่อต้านจุดยืนของสหรัฐอเมริกาต่อพิธีสารเกียวโต ซึ่งตรงจุดนี้เองเป็นประเด็นสำคัญของการศึกษาวิจัยนี้ กล่าวคือ การศึกษาและวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่ทำให้สหรัฐอเมริกาไม่ให้สัตยาบันกับพิธีสารเกียวโตนั้นน่าจะทำให้เห็นความสำคัญและความเกี่ยวข้องระหว่างการเมืองภายในกับการกำหนดนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา เพราะเป็นที่ทราบกันดีว่ากลุ่มผลประโยชน์ (interest groups) กลุ่มผลักดัน (pressure groups) และกลุ่มการเมืองภายในอเมริกาประกอบไปด้วยหลายกลุ่มด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็น กลุ่มล็อบบี้ที่มาจากเชื้อชาติต่างๆ (ethnic lobby groups) , กลุ่มธุรกิจ (business interests), สหภาพการค้า (trade unions), NGOs , นักคิดนักวิชาการ (think tanks), รวมถึงรัฐบาลต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศ (foreign governments and International Organizations) ฯลฯ¹⁶ โดยแต่ละกลุ่ม/องค์กรเหล่านี้ต่างก็มีบทบาทและอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาในลักษณะและทิศทางที่แตกต่างกัน ยกตัวอย่างเช่น กลุ่มล็อบบี้ที่มีเชื้อสายที่เป็นยิว (American-Jewish lobby) และคิวบา (Cuban-Americans) เป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลอย่างมากในการกำหนดหรือการดำเนินนโยบายต่างประเทศที่เกี่ยวกับอิสราเอล และต่อประเทศคิวบา ในขณะที่กลุ่มธุรกิจนั้นสนับสนุนให้รัฐบาลดำเนินนโยบายเปิดเสรีกับประเทศต่างๆ เป็นต้น ในช่วงกลางศตวรรษที่ 20 นั้นบทบาทและอิทธิพลของกลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มการเมืองเหล่านี้ต่อนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกายังมีลักษณะที่จำกัดอยู่มากและค่อนข้างสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน เช่น การสนับสนุนนโยบายสกัดกั้น (containment) ต่อสหภาพโซเวียตในช่วงสงครามเย็น อย่างไรก็ตามหลังสิ้นสุดสงครามเย็นเป็นต้นมา เมื่อการดำเนินนโยบายของสหรัฐอเมริกาไม่มีแนวทางหรือหลักการที่ชัดเจน จึงได้เปิดโอกาสให้กับกลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มการเมืองต่างๆ เข้ามามีบทบาทผลักดันนโยบายไปในทิศทางที่สอดคล้องกับเป้าหมายและผลประโยชน์ของตนเองมากขึ้น¹⁷ และดูเหมือนว่ากลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มการเมืองเหล่านี้ในวันยิ่งเพิ่มบทบาทมากขึ้นเรื่อยๆ แนวโน้มนี้ได้ส่งผลให้นโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกามีลักษณะที่ต่างออกไปจากเดิม กล่าวคือ เป็นไปในลักษณะหรือทิศทางที่กระจัดกระจายไปตามผลประโยชน์ของกลุ่มต่างๆ ภายในมากกว่าที่จะเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเหมือนแต่ก่อน¹⁸ ยิ่งไปกว่านั้นสภาพการณ์นี้ได้ทำให้การดำเนินนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาบางครั้งมีลักษณะที่เรียกว่า “ การดำเนินการโดยลำพังตนเอง ”

¹⁶ Fraser Cameron, “The Domestic Environment” in *US Foreign Policy After the Cold War : Global Hegemon or Reluctant Sheriff?* (New York : Routledge, 2002), p 93.

¹⁷ Ibid., p. 86.

¹⁸ Ibid.,

(unilateralism) หากเห็นว่าวิธีเช่นนั้นมีความจำเป็นและสามารถบรรลุเป้าหมายของกลุ่มผลประโยชน์ภายในได้ กล่าวคือสหรัฐอเมริกาจะคำนึงถึงผลประโยชน์ของตนเป็นหลัก แม้ว่าการกระทำบางอย่างจะได้รับความไม่เห็นด้วยหรือการต่อต้านจากนานาประเทศ แต่สหรัฐอเมริกาก็จะดำเนินตามความเห็นของตน

ในกรณีสหรัฐอเมริกากับพิธีสารเกียวโตนี้ มีกลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มกดดันภายในประเทศหลายกลุ่มที่พยายามมีบทบาทในการกำหนดนโยบายด้านดังกล่าวของสหรัฐอเมริกา ทั้งกลุ่มที่พยายามให้สหรัฐอเมริกาเข้าร่วมกับพิธีสารเกียวโต และกลุ่มที่พยายามไม่ให้สหรัฐอเมริกาให้สัตยาบันพิธีสารดังกล่าว โดยเฉพาะกลุ่มธุรกิจและอุตสาหกรรมที่จะได้รับผลกระทบถ้าสหรัฐอเมริกาเข้าร่วมพิธีสารเกียวโต ซึ่งตรงจุดนี้มีสิ่งที่น่าสนใจอีกประเด็นก็คือ ภายใต้การกดดันจากกลุ่มธุรกิจและอุตสาหกรรมเช่นเดียวกันกับสหรัฐอเมริกา แต่สหภาพยุโรปและรัสเซียกลับเข้าร่วมในพิธีสารดังกล่าว

นอกจากนี้การที่สหรัฐอเมริกาไม่ให้สัตยาบันต่อพิธีสารเกียวโตก็เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญถึงความไม่สนใจอย่างจริงจังในเรื่องที่เป็น global issue กล่าวคือภาวะโลกร้อนนั้นเป็นเรื่องที่กระทบต่อทุกแห่งบนโลก ทุกๆ ประเทศกำลังเผชิญกับเรื่องดังกล่าวที่ส่งผลอย่างมากต่อสภาพความเป็นอยู่ของสิ่งมีชีวิต แต่สหรัฐอเมริกากลับไม่ให้ความสำคัญ ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตอย่างยิ่งเพราะในขณะที่เดียวกันสหรัฐอเมริกากลับให้ความสำคัญ หรือเป็นผู้สนับสนุนประเด็นบางประเด็นให้กลายเป็น global issues เช่นในเรื่องของเศรษฐกิจ และอุดมการณ์บางอย่าง โดยเฉพาะในประเด็นเรื่อง human rights ที่สหรัฐอเมริกาให้ความสำคัญอย่างมาก จนกระทั่งบางครั้งใช้เป็นปัจจัยหลักในการดำเนินการบางอย่าง เช่นในกรณีการทำสงครามกับอิรักในปี ค.ศ.1991 เป็นต้น แต่

ข้อพิสูจนที่แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับเรื่อง human rights ของสหรัฐอเมริกาที่สำคัญ ก็คือเอกสาร NSS (September 2002) ที่มีประเด็นเรื่องดังกล่าวเป็นประเด็นหลักประเด็นหนึ่ง จากประเด็นหลักทั้งหมด 9 ประเด็น ซึ่งในประเด็น human rights นั้น มีเนื้อหาโดยย่อดังนี้

The United States must defend liberty and justice because these principles are right and true for all people everywhere. America must stand firmly for the nonnegotiable demands of human dignity: the rule of law; limits on the absolute power of the state; free speech; freedom of worship; equal justice; respect for women; religious and ethnic tolerance; and respect for private property. These demands can be met in many ways.

จากเนื้อหาดังกล่าวจะเห็นว่าสหรัฐอเมริกาให้ความสำคัญอย่างมากกับประเด็น human rights และพร้อมที่จะทำให้ประเด็นดังกล่าวกระจายไปทั่วโลก

ในประเด็นที่กระทบกับนานาชาติอย่างแท้จริง เช่น เรื่อง global warming สหรัฐอเมริกากลับไม่ให้สัตยาบันพิธีสารเกียวโตที่น่าจะช่วยในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงนำไปสู่คำถามที่ว่า การสนับสนุนในประเด็นบางประเด็นของสหรัฐอเมริกาเป็นเพียงการใช้เพื่ออ้างความชอบธรรมหรือไม่? และการสนับสนุนหรือไม่สนับสนุนในบางประเด็นนั้นเป็นการกระทำเพื่อผลประโยชน์ของสหรัฐอเมริกาเองหรือไม่?

จากเหตุการณ์ดังกล่าวจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจที่จะศึกษา และวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้สหรัฐอเมริกาไม่ให้สัตยาบันพิธีสารเกียวโต ทั้งๆ ที่เป็นเรื่องที่กระทบต่อนานาชาติทั่วโลก ต่างก็ให้ความสนใจกับเรื่องดังกล่าวและไม่เห็นด้วยกับการกระทำของสหรัฐอเมริกา นอกจากนี้ในการศึกษาในระดับชั้นปริญญาตรีนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาในสาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้ในด้านที่เกี่ยวกับการดำเนินนโยบายของมหาอำนาจในระบบระหว่างประเทศ ที่ผู้วิจัยมีความสนใจอย่างมากและคิดว่าเมื่อมีโอกาสในการศึกษาระดับที่สูงขึ้นก็จะทำการศึกษาปัจจัยที่ทำให้มหาอำนาจดำเนินนโยบายในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ฉะนั้นเมื่อจะต้องเขียนวิทยานิพนธ์ผู้วิจัยจึงได้เลือกที่จะศึกษาเรื่องสหรัฐอเมริกากับบทบาททางด้านสิ่งแวดล้อม โดยจะนำเอาปัจจัยภายในสหรัฐอเมริกามาศึกษาพิจารณา เพื่อหาสาเหตุที่ทำให้สหรัฐอเมริกาไม่ให้สัตยาบันกับพิธีสารเกียวโต

บททวนวรรณกรรม

จากการสำรวจผลงานทางวิชาการและบทความเพื่อเป็นพื้นฐานในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สามารถจำแนกงานออกเป็น 5 ประเภท คือ 1) ผลงานทางวิชาการและบทความส่วนที่เกี่ยวกับผลของสภาวะโลกร้อนที่กระทบต่อนานาชาติ และการจัดการกับปัญหาดังกล่าว 2) ผลงานทางวิชาการและบทความที่เกี่ยวกับพิธีสารเกียวโต 3) ผลงานทางวิชาการและบทความที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองภายในกับปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม 4) ผลงานทางวิชาการและบทความที่ศึกษาถึงการกำหนดและการดำเนินนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา และ 5) ผลงานทางวิชาการและบทความที่ศึกษาเรื่องบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ภายในสหรัฐอเมริกาต่อการดำเนินนโยบายต่างประเทศ อย่างไรก็ตามส่วนใหญ่ของผลงานทางวิชาการจะเป็นงานประเภทที่ 1 และ 2

ในส่วนของประเภทที่ 1 ผลงานทางวิชาการและบทความที่เกี่ยวกับผลของสภาวะโลกร้อนที่กระทบต่อนานาประเทศ และการจัดการกับปัญหาดังกล่าวนั้น มีลักษณะการอธิบายที่ใกล้เคียงกันว่า สภาวะโลกร้อนนั้นส่งผลอย่างมากต่อสิ่งมีชีวิตบนโลก นานาประเทศควรที่จะให้ความสำคัญและร่วมมือกันจัดการกับปัญหา พร้อมทั้งแนะนำขอบเขตหรือข้อเสนอแนะในการจัดการกับปัญหา อย่างไรก็ตามผลงานทางวิชาการบางชิ้นก็ศึกษาเฉพาะการดำเนินงานจัดการกับสภาวะดังกล่าวของบางประเทศ หรือบางองค์กรเท่านั้น ผลงานในประเภทนี้เช่น

- ผลงานของ Robert Guthrie Fleagle ที่ชื่อ *Global Environmental Change: Interactions of Science, Policy, and Politics in the United States* (Praeger Publishers, 1994) ผลงานชิ้นนี้อธิบายให้เห็นถึงความซับซ้อนของปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมของโลก และเรียกร้องให้มีการสร้างมาตรการหรือนโยบายที่ดีกว่าที่มีอยู่ในปัจจุบันขึ้นมาแก้ไข ในขณะที่เดียวกันก็ควรให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการกับปัญหาด้วย Fleagle ไม่ได้เน้นที่เรื่องสภาวะโลกร้อนอย่างเดียว แต่กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นทั้งหมดในโลก โดยให้ความสำคัญกับการจัดการกับเรื่องดังกล่าวของสหรัฐอเมริกา และชี้ให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างวิทยาศาสตร์การดำเนินนโยบาย และการเมืองของสหรัฐอเมริกา กับการเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อมของโลกโดยเฉพาะความเชื่อมโยงในการสร้างมาตรการหรือนโยบายในการแก้ไขปัญหา

Fleagle ได้อธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมโลกผ่านทางประวัติศาสตร์ โดยไม่ลืมที่จะกล่าวถึงประเด็นความไม่แน่นอนของวิทยาศาสตร์ในการพิสูจน์ความเปลี่ยนแปลง แต่ภายใต้ความไม่แน่นอนทางวิทยาศาสตร์ Fleagle ก็ยังให้ความสำคัญกับการหามาตรการในการแก้ไขปัญหาผ่านความเชื่อมโยงทางวิทยาศาสตร์ และนโยบายที่เกี่ยวข้อง เช่น นโยบายภาษี, นโยบายพลังงาน, นโยบายทางการทหาร, นโยบายการค้า และนโยบายทางการเกษตร เป็นต้น

นอกจากนี้ Fleagle ยังมองว่าการสร้างมาตรการในการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมของโลกต้องคำนึงถึงความเชื่อมโยงของปัจจัยทางด้านการเมืองอื่นๆ ด้วย โดยเฉพาะเรื่องของเศรษฐกิจที่นับวันยิ่งมีความสำคัญอย่างมาก และในขณะเดียวกันปัจจัยทางการเมืองเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมของโลก ทั้งทำให้การเปลี่ยนแปลงเกิดมากขึ้น และเป็นประเด็นที่ได้รับความสำคัญมากขึ้น

- ผลงานเรื่อง *Global Warming: Economic Policy Responses* (The MIT Press, 1991) ของ Rudiger Darnbusch โดยผลงานชิ้นนี้กล่าวถึง ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจจากสภาวะโลกร้อนและการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ การดำเนินนโยบายทางด้านเศรษฐกิจ

ที่จะแก้ไขผลกระทบดังกล่าวให้ลดน้อยลง ในงานชิ้นนี้ได้มีการตั้งคำถามที่น่าสนใจหลายคำถามด้วยกัน เช่น ประเทศใดที่จะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศมากที่สุด ภาคการผลิตจะสามารถหาแนวทางลดการใช้ก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์ได้หรือไม่ และแนวทางการร่วมมือในการแก้ไขปัญหาของนานาประเทศจะประสบความสำเร็จหรือไม่ เป็นต้น ซึ่ง Darnbusch มองว่าการที่จะแก้ไขปัญหาสภาวะโลกร้อนได้โดยกระทบกับภาคเศรษฐกิจน้อยที่สุดนั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากนานาประเทศ

- ผลงานชื่อ *Global Warming* (Cambridge University Press ; 3 edition, 2004) ของ John Houghton โดยในงานชิ้นนี้ Houghton ได้พยายามอธิบายถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ และผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสังคมมนุษย์ โดยในการอธิบายปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศนั้น Houghton ได้ใช้วิทยาศาสตร์พื้นฐานเป็นตัวช่วยในการอธิบาย เพื่อชี้ให้เห็นถึงผลกระทบจากการเพิ่มขึ้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ต่อชั้นบรรยากาศของโลก ในขณะที่เดียวกันก็ไม่ลืมที่จะกล่าวถึงความไม่แน่นอนทางวิทยาศาสตร์ในประเด็นเดียวกัน

ในงานชิ้นนี้ Houghton ได้ให้ความสำคัญกับทั้งสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น และแนวทางในการแก้ไขปัญหา โดยการแก้ปัญหานั้นควรที่จะเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของทั้งรัฐบาลต่างๆ และสังคม ทั้งธุรกิจองค์กรและปัจเจกบุคคล เพราะการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศนั้นส่งผลกระทบต่อสังคมมนุษย์อย่างมาก ถ้าไม่ร่วมมือกันแก้ไขอย่างเร่งรีบแล้วในที่สุดปัญหาดังกล่าวก็จะเพิ่มมากขึ้นและส่งผลกระทบที่รุนแรงกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

- ผลงานของ Joyeeta Gupta ที่ชื่อ *Our Simmering Planet* (Zed Books, 2002) ผลงานชิ้นนี้ได้เน้นที่การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศและ North – South relations โดยมองว่าประเทศในกลุ่ม South ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศที่เกิดขึ้นจากการกระทำของประเทศร่ำรวยในกลุ่ม North แต่อำนาจหรือผู้ที่กำหนดเงื่อนไขในการแก้ไขปัญหา กับเป็นประเทศในกลุ่ม North

Gupta ได้กล่าวถึงการเจรจา ข้อตกลงและสนธิสัญญาในการแก้ไขการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศหลายฉบับ โดยเน้นให้เห็นถึงอำนาจและความเห็นที่แตกต่างของกลุ่มประเทศ North และ South ในการวางเงื่อนไขและแนวทางในการแก้ไขปัญหา

นอกจากประเด็น North – South relations แล้ว Gupta ก็ได้ให้ความสำคัญกับกลุ่ม NGO ด้วยในฐานะที่เป็นกลุ่มที่มีบทบาทมากขึ้นเรื่อยๆ ในประเด็นสิ่งแวดล้อม แต่กลับไม่ได้มีส่วนร่วมในการเจรจาใดๆ เป็นเพียงผู้สังเกตการณ์เท่านั้น

ข้อสรุปของ Gupta ในการแก้ปัญหาที่อยู่นอกกฎหมายระหว่างประเทศ กล่าวคือควรมีการวางกฎหมายระหว่างประเทศใหม่ ให้ข้อตกลงและสนธิสัญญามีการนำมาใช้อย่างจริงจัง พร้อมกันนั้นต้องมีการพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อหาเทคโนโลยีที่ไม่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศด้วย

- และผลงานที่ชื่อ *Global Warming : Understanding the Forecast* (Abbeville Pr, 1992) ของ Andrew Revkin งานชิ้นนี้มุ่งที่จะชี้ให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น โดยอาศัยข้อมูลวิเคราะห์จากโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และข้อมูลการวิเคราะห์ของนักวิทยาศาสตร์ทั่วไป Revkin พยายามชี้ให้เห็นถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ถ้ายังไม่หามาตรการในการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิโลก หรือการเปลี่ยนแปลงของมหาสมุทร

เป็นต้น

ในส่วนของประเภทที่ 2 ผลงานทางวิชาการและบทความที่เกี่ยวกับพิธีสารเกียวโต ส่วนใหญ่จะเป็นข้อถกเถียงว่าพิธีสารดังกล่าวสามารถที่จะแก้ไขปัญหาสภาวะโลกร้อนได้อย่างไร ซึ่งมีทั้งในส่วนที่เขียนสนับสนุน และส่วนที่ยังไม่เชื่อมั่นในพิธีสารเกียวโต ตัวอย่างของผลงานในประเภทนี้ เช่น

- ผลงานที่ชื่อ *Global Climate Change* [(online, 2003) Available from : <http://www.ncseonline.org/NLE/CRS/abstract.cfm/NLEid=17005>] ของ John R. Justus and Susan R. Fletcher โดยงานชิ้นนี้ให้ความสำคัญกับการดำเนินพฤติกรรมของมนุษย์ที่ส่งผลกระทบต่อชั้นบรรยากาศและการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศโลก

การดำเนินพฤติกรรมของมนุษย์โดยเฉพาะการใช้พลังงานเชื้อเพลิงเป็นตัวการสำคัญในการเพิ่มก๊าซเรือนกระจกในชั้นบรรยากาศ ซึ่งนำมาสู่สภาวะเรือนกระจกที่ทำให้โลกมีอุณหภูมิสูงขึ้นและส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศวิทยาและสิ่งมีชีวิตต่างๆ บนโลก แล้วในที่สุดมนุษย์ก็จำเป็นต้องหาทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

ในการวางมาตรการในการแก้ไขปัญหา ประเด็นที่สำคัญที่เป็นข้อถกเถียงกันอย่างมากก็คือ ความไม่แน่นอนทางวิทยาศาสตร์ในประเด็นสภาวะแวดล้อม และนำมาสู่คำถามที่ว่า จะวาง

มาตรการอย่างไรภายใต้ความไม่แน่นอนแล้วส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ซึ่งคำถามนี้เป็นคำถามที่สำคัญมากสำหรับสหรัฐอเมริกา เพราะเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกาพึ่งพิงอยู่กับธุรกิจและอุตสาหกรรมน้ำมันและพลังงานเชื้อเพลิง ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกสู่ชั้นบรรยากาศในปริมาณที่มหาศาล

อย่างไรก็ตามเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ รัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้ตกลงที่จะดำเนินการภายใต้กรอบของ UNFCCC แต่ไม่พร้อมที่จะเข้าร่วมในพิธีสารเกียวโต ซึ่งในที่สุดแล้วประเทศภาคีอื่นๆ ของ UNFCCC ก็ตกลงที่จะให้ข้อตกลงพิธีสารเกียวโตดำเนินการต่อไปแม้สหรัฐอเมริกาไม่เข้าร่วมก็ตาม

- ผลงานของ Susan R. Fletcher เรื่อง *Global Climate Change: The Kyoto Protocol* [(online. 2003) Available from : <http://www.ncseonline.org/nle/crsreports/03sep/RL.30692.pdf>] ในผลงานนี้เน้นที่การเจรจาเรื่องพิธีสารเกียวโตภายใต้ UNFCCC ที่ถือกำเนิดในวันที่ 11 ธันวาคม ค.ศ.1997 โดยพิธีสารดังกล่าวมีข้อผูกพันทางกฎหมายกับประเทศในภาคผนวกที่ 1

สหรัฐอเมริกาได้ร่วมลงนามในวันที่ 2 พฤศจิกายน ค.ศ.1998 แต่ยังไม่ให้สัตยาบัน ถ้าพิธีสารนี้ได้รับการให้สัตยาบันจากสภาองเกรส สหรัฐอเมริกาจะต้องทำการลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก 7% ของปริมาณที่ระดับปี ค.ศ. 1990 ในระหว่างปี ค.ศ. 2008-2012 ซึ่งการกระทำดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา

แม้ว่าพิธีสารเกียวโตจะได้รับการสนับสนุนจากนานาประเทศเป็นส่วนใหญ่ แต่ตัวพิธีสารเองก็ยังมีประเด็นที่ต้องถกเถียงกันอยู่ นำมาสู่การประชุม COP-6 ที่กรุงเฮก ในเดือนพฤศจิกายน ปี ค.ศ.2000 ในการประชุมนี้มีความพยายามในการแก้ไขปัญหาทางด้านเทคนิคทั้งหลาย เช่นในประเด็นการซื้อขายก๊าซเรือนกระจก เป็นต้น แต่การเจรจาก็ประสบอุปสรรคจากประเด็นทางการเมือง ทำให้การพยายามในการแก้ไขปัญหาไม่ก้าวหน้าเท่าไรนัก และในช่วงปลายเดือนมีนาคม ค.ศ.2001 ฝ่ายบริหารของรัฐบาล George W. Bush ได้ออกมาประกาศว่าการปฏิบัติตามพิธีสารเกียวโตไม่มีความเป็นไปได้ในนโยบายของสหรัฐอเมริกา

เป็นต้น

ส่วนประเภทที่ 3 ผลงานทางวิชาการ และบทความที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองภายในกับปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม ส่วนใหญ่ของงานวิชาการและบทความที่ตีพิมพ์ก่อน

ข้างที่จะเน้นถึงประเด็นสิ่งแวดล้อมที่เป็นเรื่องภายในประเทศมากกว่าที่จะเป็นประเด็นสิ่งแวดล้อมที่กระทบต่อทั่วโลก ผลงานในประเภทนี้เช่น

- ผลงานเรื่อง *Environment and Politics* (Routledge; 2nd edition, 2001) ของ Timothy Doyle และ Doug MaEachern โดยพยายามชี้ให้เห็นความเชื่อมโยงของสิ่งแวดล้อมและการเมือง ทั้งในมุมที่สนับสนุนและมุมที่ขัดแย้งกัน รวมทั้งประเด็นการกำหนดนโยบาย นอกจากนี้ Timothy Doyle และ Doug MaEachern ยังชี้ให้เห็นเศรษฐกิจมีความสำคัญอย่างมากต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาล

- ผลงานเรื่อง *Environmental Politics and Policy* (CQ Press; 5th edition, 2001) ของ Walter A. Rosenbaum ที่กล่าวถึงการกำหนดนโยบายทางด้านสิ่งแวดล้อม และการเมืองที่แทรกแซงอยู่ในเรื่องดังกล่าว โดยชี้ให้เห็นถึงตัวแสดง สถาบัน และกระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายทางด้านสิ่งแวดล้อม และเพื่อให้ภาพที่ชัดเจน Rosenbaum ได้ยกประเด็นเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืนมาเป็นตัวอย่างในการอธิบาย เพื่อชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างวิทยาศาสตร์ การเมือง และเศรษฐกิจในการกำหนดนโยบายทางด้านสิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้ Rosenbaum ได้ทำการวิเคราะห์นโยบายทางด้านสิ่งแวดล้อมของรัฐบาล George W. Bush ด้วย โดยเน้นที่ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มอนุรักษ์นิยมและกลุ่มสิ่งแวดล้อม

- และผลงานของ Jacqueline Vaughn Switzer ที่ชื่อ *Environmental Politics: Domestic and Global Dimension* (Wadsworth Publishing; 4 edition, 2003) โดยผลงานชิ้นนี้ให้ความสำคัญกับการเมืองที่แทรกอยู่ภายในประเด็นเรื่องสิ่งแวดล้อมของสหรัฐอเมริกา แต่ในขณะเดียวกันก็ชี้ให้เห็นถึงประเด็นสิ่งแวดล้อมโลกที่มีความสำคัญมากขึ้นเรื่อยๆ

Switzer ได้สรุปประเด็นสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่มีความสำคัญไว้ในงานชิ้นนี้ รวมทั้งความเกี่ยวเนื่องของกฎหมายและการวางนโยบายสิ่งแวดล้อม โดยชี้ให้เห็นว่าประเด็นสิ่งแวดล้อมที่แต่เดิมเป็นประเด็นระดับท้องถิ่นได้กลายเป็นประเด็นที่มีความสำคัญมากขึ้นเรื่อยๆ ตัวแสดงก็มีความสำคัญมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มธุรกิจที่มุ่งหวังกำไร และกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ที่ต่างฝ่ายต่างก็พยายามเข้ามามีบทบาทในการกำหนดนโยบาย

เป็นต้น

ส่วนประเภทที่ 4 ผลงานทางวิชาการและบทความที่ศึกษาถึงการกำหนดและการดำเนินนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกานั้นมีไม่มากเท่ากับ 2 ประเด็นแรก โดยในส่วนของผลงานที่เน้นอยู่กับกระบวนการกำหนดนโยบายเป็นหลักนั้น มักที่จะเป็นเอกสารหรือหนังสือที่ใช้ในการ

ศึกษาเรื่องการทำหนดนโยบายของสหรัฐอเมริกา ส่วนผลงานลักษณะอื่นๆ นั้น มักจะกล่าวถึงลักษณะของนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา และการกำหนดนโยบาย เช่น

- ผลงานของ Fraser Cameron ที่ชื่อ *US Foreign Policy After the Cold War : Global Hegemon or Reluctant Sheriff?* (Routledge, 2002) ในงานเขียนชิ้นนี้ได้อธิบายถึงประวัติศาสตร์ทางด้านนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา ตัวแสดงที่สำคัญ บทบาทกลุ่มผลประโยชน์ บทบาทสื่อมวลชน การค้าต่างประเทศและสถานะของสหรัฐอเมริกาในระบบเศรษฐกิจโลก การตอบโต้ของสหรัฐอเมริกาต่อการก่อการร้าย รวมทั้งบทบาทของสหรัฐอเมริกาในฐานะผู้นำโลก

ในประเด็นบทบาทของสหรัฐอเมริกาในฐานะผู้นำโลก Cameron มองว่าสหรัฐอเมริกาไม่ได้ต้องการที่จะดำเนินบทบาทดังกล่าว แต่จำเป็นต้องกระทำเพื่อให้โลกจะได้คงไว้ซึ่งระเบียบและบทบาทการเป็นผู้นำของสหรัฐอเมริกานี้เองที่ส่งผลในด้านลบต่อสหรัฐอเมริกา

อย่างไรก็ตามการที่ปัญหาต่างๆ มีความรุนแรงมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการก่อการร้าย ความขัดแย้งทางเชื้อชาติ ความขัดแย้งทางศาสนา ปัญหาจากโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจ และปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม ทำให้การเป็นผู้นำของสหรัฐอเมริกาเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้

- และผลงานของ Eric Alterman ที่ชื่อ *Who Speaks for America?* (Cornell University Press, 1998) โดยในงานชิ้นนี้ Alterman ได้ชี้ให้เห็นว่าในการกำหนดนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกานั้นถูกกำหนดโดยคนบางกลุ่มเท่านั้น ซึ่งไม่เพียงแต่ไม่มีการได้วาทะในเรื่องนโยบายต่างประเทศ นโยบายต่างประเทศของพรรคการเมืองทั้งสองของสหรัฐอเมริกาก็แทบจะไม่มี ความแตกต่างกัน โดยในการอธิบาย Alterman ได้อธิบายผ่านประวัติศาสตร์ของสหรัฐอเมริกา

Alterman ได้เสนอระบบลูกขุนในการกำหนดนโยบายต่างประเทศ ซึ่งมาจากประชาชนและจ้างโดยประชาชน โดยให้มีวาระในการทำงาน ซึ่งก็เหมือนกับการเลือกตั้งทั่วไป เพียงแต่กลุ่มดังกล่าวมีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายต่างประเทศเท่านั้น

เป็นต้น

ในส่วนประเภทที่ 5 ผลงานทางวิชาการและบทความที่ศึกษาเรื่องบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ภายในสหรัฐอเมริกากับการดำเนินนโยบายต่างประเทศก็มีไม่มากเท่ากับ 2 ประเด็นแรกเช่นกัน มักเป็นผลงานที่เน้นบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ทั่วไปกับการเมืองและนโยบายของสหรัฐอเมริกาทั่วไปมากกว่าที่จะแยกเป็นประเด็นออกมาศึกษา ตัวอย่างผลงานในประเภทนี้เช่น

- ผลงานของ John R. Wright ที่ชื่อ *Interest Groups and Congress : Lobbying, Contributions and Influence* Longman (Publishing Group, 1995) ในผลงานชิ้นนี้ได้ชี้ให้เห็นถึงอิทธิพลของกลุ่มผลประโยชน์ที่มีต่อสภาองเกรสของสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะกลยุทธ์ในการนำเสนอข้อมูลพิเศษสำหรับสมาชิกสภาองเกรส

Wright ใช้ตัวอย่างในการอธิบายเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจถึงกลยุทธ์ที่กลุ่มผลประโยชน์ใช้ในการโน้มน้าวสภาองเกรส เช่น การที่กลุ่มเรียกร้องเพื่อสิทธิรกร่วมเพศพยายามให้ยกเลิกการต่อต้านพวกรกร่วมเพศในกองทัพ และการดำเนินการของกลุ่มองค์กรต่างๆ ในการต่อต้านการปฏิรูปการสาธารณสุข เป็นต้น ซึ่งการที่ Wright ใช้ตัวอย่างในการอธิบายทำให้เห็นภาพของความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผลประโยชน์และสภาองเกรสได้ดียิ่ง

เป็นต้น

จากผลงานทางวิชาการและบทความที่ยกมาข้างต้นจะเห็นว่า ส่วนใหญ่ของผลงานนั้นจะมุ่งเน้นอยู่ที่ประเด็นเรื่องสภาวะโลกร้อน สาเหตุ การจัดการกับปัญหาและพิธีสารเกียวโต ในขณะที่ไม่ค่อยมีผลงานที่กล่าวถึงปัจจัยที่สหรัฐอเมริกาไม่ให้สัตยาบันกับพิธีสารเกียวโต หรือความเกี่ยวเนื่องระหว่างการเมืองภายในกับประเด็นดังกล่าว ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจที่ควรจะมาศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ทำให้สหรัฐอเมริกาไม่ให้สัตยาบันกับพิธีสารเกียวโต โดยในงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมุ่งความสำคัญไปที่กลุ่มผลประโยชน์และการเมืองภายในของสหรัฐอเมริกาเป็นหลัก เนื่องจากกลุ่มเหล่านี้มีบทบาทและอิทธิพลต่อการกำหนดและการดำเนินนโยบายของสหรัฐอเมริกา

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. ต้องการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยที่มีส่วนทำให้สหรัฐอเมริกาไม่ให้สัตยาบันกับพิธีสารเกียวโต
2. ต้องการศึกษการเมืองภายในสหรัฐอเมริกา
3. ต้องการศึกษาคือความเชื่อมโยงระหว่างการเมืองภายใน และกลุ่มผลประโยชน์ภายในสหรัฐอเมริกาที่ส่งผลต่อการดำเนินนโยบายของสหรัฐอเมริกาในประเด็นเรื่องพิธีสารเกียวโต

ขอบเขตการศึกษา

มุ่งเน้นที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้สหรัฐอเมริกาไม่ให้สัตยาบันกับพิธีสารเกียวโต โดยให้ความสำคัญกับการเมืองภายใน และกลุ่มผลประโยชน์ภายในสหรัฐอเมริกาเป็นหลัก อย่างไรก็ตามในการศึกษาวิจัยนี้ ขอบเขตระยะเวลาที่จะทำการศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่ก็คือ ช่วงหลังจากการลงนามในพิธีสารเกียวโตของสหรัฐอเมริกาภายใต้รัฐบาลประธานาธิบดี Clinton เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน ปี ค.ศ. 1998 จนกระทั่งถึงการปฏิเสธไม่เข้าร่วมในพิธีสารเกียวโตในสมัยที่ 1 ของประธานาธิบดี George W. Bush ที่มีการประกาศอย่างชัดเจนในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 2001 ว่าสหรัฐอเมริกาจะไม่เข้าร่วมในพิธีสารดังกล่าว ทั้งนี้เป็นเพราะการศึกษาทั้งสองรัฐบาลนั้นน่าที่ให้เห็นถึงบทบาทของการเมืองภายใน และกลุ่มผลประโยชน์ภายในสหรัฐอเมริกาในประเด็นพิธีสารเกียวโตได้ชัดเจนมากกว่าการศึกษารัฐบาลเดียว โดยเฉพาะเมื่อรัฐบาลทั้งสองนั้นมาจากพรรคการเมืองที่ต่างกัน

อย่างไรก็ตามในขอบเขตการศึกษานี้อาจจะศึกษารวมไปถึงช่วงการเจรจาในประเด็นการจัดการกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศภายใต้กรอบของ UNFCCC ก่อนที่พิธีสารเกียวโตจะถือกำเนิดขึ้น เนื่องจากน่าจะทำให้เห็นภาพที่ต่อเนื่องของการดำเนินการของกลุ่มผลประโยชน์ในการพยายามเข้ามามีบทบาทต่อรัฐบาลสหรัฐอเมริกาในประเด็นการจัดการกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ

คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย (Operational Definition)

เพื่อให้วิทยานิพนธ์ชิ้นนี้มีแนวทางการวิเคราะห์ไปในทางที่ผู้เขียนต้องการ จึงจำเป็นต้องมีการให้คำจำกัดความแก่คำดังต่อไปนี้

1. Global Warming

Global Warming หรือสภาวะโลกร้อน คือ สภาพการณ์ที่อุณหภูมิของโลกสูงขึ้นเรื่อยๆ จนสิ่งมีชีวิตบางชนิดทนไม่ได้ และตายไป เกิดสภาวะอากาศแปรปรวน และปัญหาอื่นๆ ตามมา สภาพดังนี้ทั่วโลกได้รับผลกระทบอย่างมาก และประเด็นหนึ่งที่เป็นที่น่าวิตกกังวลก็คือ การที่

อุณหภูมิสูงขึ้นจะทำให้น้ำแข็งขั้วโลกละลาย ซึ่งจะทำให้ระดับน้ำทะเลสูงขึ้น สภาพะน้ำท่วม และปัญหาอื่นๆ ตามมามากมาย นอกเหนือไปจากคลื่นความร้อนที่หลายประเทศกำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบัน

2. Greenhouse Effect

Greenhouse Effect หรือปรากฏการณ์เรือนกระจก คือ สภาพที่ความร้อนภายในโลกถูกกับดักความร้อน หรือก๊าซเรือนกระจกเก็บกักเอาไว้ไม่ให้สะท้อนหรือแผ่ออกสู่ภายนอกโลก ทำให้เกิดความร้อนสะสมอยู่ภายในโลก¹⁹ ซึ่งส่งผลให้อุณหภูมิของโลกสูงขึ้น เนื่องจากไม่สามารถถ่ายเทความร้อนออกไปสู่นอกชั้นบรรยากาศของโลกได้ และสภาพการณ์ดังกล่าวก็เป็นสาเหตุของปัญหาอีกมากมาย

3. Global Issues

Global Issues ในที่นี้หมายถึงสภาพปัญหา หรือประเด็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่ออานานาประเทศทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่ของสิ่งมีชีวิต เช่น สงครามขนาดใหญ่ ปัญหาเรื่องพลังงาน การแพร่กระจายของเชื้อโรค สภาพะโลกร้อน เป็นต้น

4. พิธีสาร (Protocol)

พิธีสารเป็นเครื่องมือหนึ่งในการทำข้อตกลงระหว่างประเทศ ใช้กับข้อตกลงที่เป็นทางการน้อยกว่า “สนธิสัญญา” หรือ “อนุสัญญา” พิธีสารมักเป็นส่วนประกอบที่ต่อเนื่องจากสนธิสัญญาหรืออนุสัญญา ซึ่งมีได้หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ พิธีสารสามารถใช้ในการเจรจาดังต่อไปนี้

- พิธีสารที่ลงนาม (A Protocol of Signature) เป็นเครื่องมือภายใต้สนธิสัญญาและจัดทำโดยภาคีชุดเดียวกัน พิธีสารนี้ส่วนใหญ่มักเป็นรายละเอียดปลีกย่อยต่อเนื่องจากสนธิสัญญา การให้สัตยาบันสนธิสัญญามักรวมถึงการให้สัตยาบันในพิธีสารชนิดนี้
- พิธีสารทางเลือกภายใต้สนธิสัญญา (An Optional Protocol to a Treaty) เป็นเครื่องมือที่จัดทำขึ้นเพิ่มเติมถึงสิทธิและภาระหน้าที่ในสนธิสัญญา เป็นส่วนแยกอิสระและให้สัตยาบัน

¹⁹ ปรากฏการณ์เรือนกระจก : กับดักความร้อนที่มนุษย์สร้างไว้สำหรับมนุษย์ [online], Available from : <http://ftp.spu.ac.th/kittipoom/gsc141/glass1.html> [2004, October 10]

ต่างหาก เพื่อช่วยให้ภาคีส่วนหนึ่งสามารถดำเนินการตามกรอบภาระหน้าที่ซึ่งมีผลมากกว่า สนธิสัญญาและเป็นส่วนที่ไม่ได้รับความเห็นชอบจากภาคีทั้งหมด ทำให้เกิดระบบผูกพันคู่ขนาน

- พิธีสารภายใต้กรอบสนธิสัญญา เป็นเครื่องมือที่มีภาระหน้าที่หลักและดำเนินการภายใต้วัตถุประสงค์และขอบเขตของสนธิสัญญา พิธีสารนี้จะช่วยทำให้การดำเนินงานภายใต้สนธิสัญญารวดเร็วขึ้น มักใช้เรื่องกฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ
- พิธีสารแก้ไข เป็นเครื่องมือที่มีข้อความที่แก้ไขสนธิสัญญาฉบับก่อนหน้า
- พิธีสารที่เป็นสนธิสัญญาเพิ่มเติม เป็นเครื่องมือที่มีสาระเพิ่มเติมจากสนธิสัญญาฉบับก่อน

5. Interest Groups

Interest Groups หรือกลุ่มผลประโยชน์ ตามคำจำกัดความใน Cambridge Advanced Dictionary หมายถึง “ A group or organization with particular aims and ideas which tries to influence the government. ” ²⁰

ตามคำจำกัดความใน Merriam – Webster Dictionary หมายถึง “ A group of persons having a common identifying interest that often provides a basis for action. ” ²¹

ตามคำจำกัดความใน Britannica Online หมายถึง “ Any aggregate of individuals that, on the basis of one or more shared concerns, makes claims upon groups or society in general in order to promote its objectives. ” ²²

ในงานวิทยานิพนธ์ชิ้นนี้ Interest Groups หรือกลุ่มผลประโยชน์ หมายถึง กลุ่มที่เกิดจากการรวมตัวของบุคคลที่มีผลประโยชน์อย่างเดียวกัน หรือมีความห่วงใยใส่ใจในเรื่องเดียวกัน ²³ ทั้ง

²⁰ Cambridge, Dictionary Online [online], Available from : <http://dictionary.cambridge.org/define.asp?key=41419&dict=CALD> [2004, October 10]

²¹ Dictionary Online [online], Available from : <http://www.m-w.com/cgi-bin/dictionary?book=Dictionary&va=interest+group&x=6&y=17> [2004, October 10]

²² Britannica, Dictionary Online [online], Available from : <http://www.britannica.com/eb/article?tocId=9108573&query=interest%20group&ct=> [2004, October 10]

²³ พงศพิศาน รุณพล และคนอื่นๆ , คำและความคิดในรัฐศาสตร์ร่วมสมัย. พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546), หน้า 168.

กลุ่มที่เน้นผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มและกลุ่มที่เน้นประโยชน์ส่วนรวม โดยกลุ่มเหล่านี้ล้วนต้องการเข้าไปมีบทบาทในการผลักดันและโน้มน้าวนโยบายของรัฐบาลเพื่อเรียกร้องตามความต้องการของตน และในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้กลุ่มผลประโยชน์จะหมายรวมถึงกลุ่มกดดันด้วย แม้ว่าในความเป็นจริงความหมายของทั้งสองกลุ่มจะมีความแตกต่างกันอยู่ในบางประเด็นก็ตาม

6. Pressure Groups

Pressure Groups หรือกลุ่มกดดัน ตามคำจำกัดความใน Dictionary of the Social Science หมายถึงกลุ่มผลประโยชน์ องค์กร หรือสถาบัน ที่มีอำนาจในการโน้มน้าวให้รัฐบาลดำเนินนโยบายตามที่กลุ่มของตนต้องการ โดยเฉพาะในเรื่องของนโยบายสาธารณะ²⁴ และดังที่กล่าวมาแล้วว่าในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะรวมเอากลุ่มกดดันกับกลุ่มผลประโยชน์เข้าไว้ด้วยกัน

7. Lobby

Lobby หมายถึง การทำการผลักดัน นำเสนอข้อออกและแรงจูงใจต่างๆ เพื่อโน้มน้าวให้ผู้ตัดสินใจและปฏิบัตินโยบายสาธารณะอันเนื่องเข้าหาจุดยืนของผู้ที่กระทำการผลักดัน การล็อบบี้เป็นกิจกรรมซึ่งมีผู้กระทำกันได้หลากหลาย ตั้งแต่ตัวแทนกลุ่มผลประโยชน์ หรือกลุ่มผลักดัน ทำการล็อบบี้สมาชิกนิติบัญญัติ รัฐมนตรี หรือข้าราชการ เพื่อให้กลุ่มของตนเองได้ประโยชน์ บรรดาสถานทูตของต่างประเทศก็อาจจะทำการล็อบบี้ได้ด้วย การล็อบบี้ใช้ในกรณีที่บุคคลที่มีความเท่าเทียมกันเช่น กรรมการการของรัฐสภาล็อบบี้เพื่อนกรรมการให้สนับสนุนตน ในการประชุมของคณะกรรมการ ไปจนถึงกรณีที่ผู้ช่วยประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาพยายามล็อบบี้สมาชิกสภาองเกรสเพื่อให้ออกเสียงลงคะแนนสนับสนุนร่างกฎหมาย²⁵

²⁴ Craig Calhoun, Dictionary of the Social Sciences (New York: Oxford University Press, 2002), p.382.

²⁵ พงศพิศาน ชุมพล และคนอื่นๆ, คำและความคิดในรัฐศาสตร์ร่วมสมัย, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546), หน้า182-183.

กรอบความคิดที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยหาเหตุผลในการอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศนั้น ไม่จำเป็นว่าต้องมีเพียงทฤษฎีเดียวเท่านั้นที่สามารถใช้ได้ในการอธิบาย ปรากฏการณ์สามารถอธิบายด้วยกรอบความคิดที่หลากหลาย ซึ่งขึ้นอยู่กับการให้เหตุผลของผู้ศึกษาเองว่ากรอบความคิดใดเหมาะสมกับคำอธิบายของตน ในการศึกษาวิจัยปัจจัยที่ทำให้สหรัฐอเมริกาไม่ให้สัตยาบันพิธีสารเกียวโตนี้ อาจจะสามารถใช้กรอบความคิดที่หลากหลายในการอธิบาย เพราะถ้าดูพฤติกรรมของประธานาธิบดี George W. Bush เองก็สามารถใช้กรอบการวิเคราะห์ในเชิงของ Mercantilistic ได้ เพราะแนวคิด Mercantilism เน้นผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจของรัฐเป็นสิ่งสำคัญ มองว่าความมั่นคงเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด และฐานของความมั่นคงของรัฐอยู่ที่เศรษฐกิจ ไม่ต้องการให้เกิดการพึ่งพิง ดังนั้นต้องหามาตรการที่ปกป้องธุรกิจและอุตสาหกรรมภายในประเทศ ซึ่งกรอบนี้ก็สามารถวิเคราะห์การไม่เข้าร่วมในพิธีสารเกียวโตได้ แต่ในผู้วิจัยเห็นว่ากรอบดังกล่าวไม่ได้ดูลงไปถึงกลุ่มที่อยู่เบื้องหลังการตัดสินใจ ดังนั้นในการศึกษาและวิจัยนี้ผู้วิจัยจะนำแนวคิด Rational Choice ในเชิง IPE มาประยุกต์ใช้ โดยมองว่า รัฐไม่ได้เป็นผู้ตัดสินใจ หรือกำหนดนโยบาย แต่คนและกลุ่มคนต่างหากที่เป็นผู้กระทำ ดังนั้นผลประโยชน์แห่งชาติที่แท้จริง หรือที่ชัดเจนจึงไม่มี แต่ขึ้นอยู่กับคนและกลุ่มคนที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบาย

แนวคิด Rational Choice ได้ยืมวิธีการ และ assumption ทางเศรษฐศาสตร์มาปรับให้เข้ากับรัฐศาสตร์ โดยแนวคิดนี้มองว่าในการศึกษาและวิเคราะห์การกำหนดนโยบาย และตัวนโยบายเองนั้น จะมองรัฐเป็นตัวแสดงหลักเพียงอย่างเดียวไม่ได้ เพราะรัฐไม่มีชีวิต คนต่างหากที่เป็นผู้กำหนด ดังนั้น ในการศึกษาและวิเคราะห์การกำหนดนโยบาย และตัวนโยบาย ต้องดูที่คนและกลุ่มคนที่เป็นตัวแสดงที่สำคัญ ในฐานะผู้ที่มีบทบาทหรือมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ ในแนวคิดนี้ คนทุกคนเป็น utility maximizer ที่จะทำทุกอย่างเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ของตน โดยมองว่าตัวแสดงจะตัดสินใจอย่างมีเหตุมีผล เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ของตน ซึ่งผลประโยชน์ต่างๆ นั้นไม่แน่นอน ไม่ได้กำหนดอย่างเด็ดขาดว่าคืออะไร²⁶ ขึ้นอยู่กับตัวแสดงว่าในแต่ละกรณีว่าสิ่งใดคือผลประโยชน์ ภายใต้ความเชื่อและความต้องการของตน²⁷ ดังนั้นผลประโยชน์แห่งชาติที่มักถูกใช้เป็นข้ออ้างในการดำเนินนโยบาย ในความเป็นจริงจึงมีพลวัตมาก

²⁶ Jon Elster, *Rational Choice* (Oxford : Basil Blackwell, 1986), p.1.

²⁷ Paul Anand, *Foundations of Rational Choice under Risk* (New York : Oxford University Press, 1993), p.1.

อย่างไรก็ตามแม้ว่าในแนวคิดนี้ คนทุกคนเป็น utility maximizer แต่ก็ยังคงอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ กติกาที่มีอยู่ เป็นการมองตามหลักการของ Hobbes ที่ว่ามนุษย์เป็นผู้สร้างรัฐ และการที่มนุษย์อยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ของรัฐ เนื่องจากมนุษย์ต้องการความสงบสุขในสังคม รัฐจะทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการตัดสินใจระหว่างความต้องการของกลุ่มต่างๆ

ในแนวคิด Rational Choice นั้นไม่ได้หมายความว่าความร่วมมือเกิดขึ้นไม่ได้ เพราะตัวแสดงเห็นแต่ประโยชน์ของตน โดยความร่วมมือเกิดขึ้นได้ภายใต้ผลประโยชน์ร่วมกัน เช่นในงานของ Robert H. Bates ที่ชื่อ Prosperity and Violence : The Political Economy of Development (W W Norton & Co Inc, 2001) นั้น ก็ได้ชี้ให้เห็นถึงตัวอย่างความร่วมมือระหว่างรัฐบาลของเคนยา กับกลุ่มธุรกิจในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

ในการศึกษาและวิเคราะห์นี้ไม่ได้ต้องการที่จะหาว่าอะไรคือผลประโยชน์ที่ได้จากการที่สหรัฐอเมริกาไม่ให้สัตยาบันพิธีสารเกียวโต แต่จะทำการศึกษาถึงกลุ่มที่มีบทบาทและอิทธิพลต่อการตัดสินใจในประเด็นดังกล่าว ซึ่งในที่นี้ก็คือกลุ่มผลประโยชน์ในสหรัฐอเมริกานั้นเอง

Rational Choice มี assumptions หลัก 3 ประการ คือ 1) การกระทำต่างๆ ย่อมเกิดขึ้นจากความสมเหตุสมผล 2) ซึ่งการตัดสินใจจะขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในขณะนั้น และ 3) จะตัดสินใจเลือกหนทางที่นำไปสู่ผลที่ดีที่สุด เมื่อเทียบกับทางเลือกอื่นๆ²⁸ เมื่อพิจารณาในลักษณะดังกล่าว Rational Choice จึงสามารถเชื่อมโยงไปยัง Games Theory ต่างๆ ได้ ในลักษณะของการวิเคราะห์ความเสี่ยงในการตัดสินใจ เพราะโดยหลักแล้วการตัดสินใจว่าทางเลือกใดก่อให้เกิดผลประโยชน์ ย่อมแสดงว่าทางเลือกอื่นไม่ทำให้เกิดผลประโยชน์ และอาจนำมาซึ่งผลเสียด้วย²⁹

ในกรณีนี้ถ้ามองในแบบ zero – sum game นั้น อาจจะมีลักษณะดังนี้

	ผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกา	ผลประโยชน์ทางด้านสิ่งแวดล้อมโลก
สหรัฐอเมริกา ให้สัตยาบัน	no	yes
สหรัฐอเมริกา ไม่ให้สัตยาบัน	yes	no

²⁸ Ibid., p.4.

²⁹ Reid Hastie and Robyn M. Dawes, Rational Choice in an Uncertain World (California : Sage Publications, Inc, 2001), p.17.

รูปแบบนี้เป็นมุมมองจากฝ่ายที่เรียกร้องให้สหรัฐอเมริกาให้สัตยาบันพิธีสารเกียวโต ซึ่งมองว่า การที่สหรัฐอเมริกาไม่ยอมเข้าร่วมนั้นเป็นผลมาจากการคำนึงถึงผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ทางด้านสิ่งแวดล้อม แต่ถ้าพิจารณาจากเหตุผลที่สหรัฐอเมริกากล่าวไว้ว่า ในที่สุดสหรัฐอเมริกาจะพัฒนาเทคโนโลยีที่จะสามารถทดแทนการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้แล้ว game น่าจะเป็นไปในลักษณะของ win – win situation ดังนี้

	ผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกา	ผลประโยชน์ทางด้านสิ่งแวดล้อมโลก
สหรัฐอเมริกาให้สัตยาบัน	no	yes
สหรัฐอเมริกาไม่ให้สัตยาบัน แต่พัฒนาเทคโนโลยีที่จะสามารถทดแทนการปล่อยก๊าซเรือนกระจก	yes	yes

รูปแบบดังกล่าวนี้ชี้ให้เห็นถึงความเป็น Rational ในการดำเนินนโยบายค่อนข้างชัดเจน เมื่อพิจารณาจากการที่สหรัฐอเมริกาไม่เข้าร่วมในพิธีสารเกียวโต เพราะแม้ว่าในขณะนี้พิธีสารดังกล่าวจะมีผลบังคับใช้¹ และมีการเจรจาในเรื่อง Carbon Quota² ระหว่างประเทศที่เข้าร่วมแล้วก็ตามที่ แต่จุดมุ่งหมายในการลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกอาจจะไม่ประสบความสำเร็จ ถ้าประเทศที่ไม่เข้าร่วมพิธีสารเกียวโตทำการปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากขึ้น การสร้าง

¹ จะเริ่มมีผลบังคับใช้ในวันที่ 16 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 2005 หลังจากที่รัสเซียให้สัตยาบัน แล้วทำให้จำนวนการใช้ก๊าซเรือนกระจกของประเทศที่เข้าร่วมเป็น 61.2% เกินจากข้อกำหนดที่ว่าต้องไม่ต่ำกว่า 55%

² Carbon Quota คือข้อตกลงเกี่ยวกับการจัดสรรปริมาณการใช้ก๊าซเรือนกระจก/ ปริมาณการผลิตก๊าซคาร์บอนของประเทศที่เข้าร่วมในพิธีสารเกียวโต เพราะข้อตกลงเดิมของพิธีสารนั้นกำหนดจุดมุ่งหมายไว้เพียงที่จะลดปริมาณการปล่อยก๊าซที่ทำลายชั้นบรรยากาศลงในประมาณอย่างน้อยร้อยละ 5 ของปริมาณที่ระดับปี ค.ศ. 1990 ในระหว่างปี ค.ศ. 2008-2012 โดยระดับการลดของแต่ละประเทศจะแตกต่างกัน แต่ยังไม่มีการกำหนดแน่นอน เมื่อพิธีสารจะมีผลบังคับใช้ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาจึงมีการทำข้อตกลงกำหนดปริมาณการใช้ก๊าซเรือนกระจก/ ปริมาณการผลิตก๊าซคาร์บอนของประเทศที่เข้าร่วมในพิธีสารเกียวโต

เทคโนโลยีเพื่อลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกนั้น สหรัฐอเมริกามองว่าเป็นหนทางที่จะแก้ไขปัญหอย่างแท้จริง โดยประเด็นนี้สหรัฐอเมริกาไม่ได้หมายถึงผลประโยชน์ทางด้านสิ่งแวดล้อมของสหรัฐอเมริกาเพียงอย่างเดียว แต่รวมไปถึงผลประโยชน์โดยรวมของสิ่งแวดล้อมของโลกในประเด็นการลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกในชั้นบรรยากาศ

ความพยายามที่จะหาเหตุผลมาสนับสนุนจุดยืนของกลุ่มที่ไม่สนับสนุนพิธีสารเกียวโตนั้นรวมไปถึง การลงทุนทางด้านการศึกษาเกี่ยวกับความไม่แน่ใจในผลของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และสาร CFC ต่อสภาวะโลกร้อน กล่าวคือ แม้ว่าในขณะนั้นนักวิทยาศาสตร์และนักวิชาการส่วนใหญ่เห็นว่าเป็น 1 ใน 3 ของปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) ในรอบ 100 ปีที่ปล่อยออกสู่ชั้นบรรยากาศนั้นเป็นผลมาจากกิจกรรมของมนุษย์ (human activities) และผลจากปัจจัยนี้ได้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ (climate change) และการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิโลก (global warming) แต่ก็ยังมีนักวิทยาศาสตร์อีกจำนวนหนึ่งตั้งข้อสงสัยกับข้อสรุปดังกล่าว โดยชี้ให้เห็นถึงความไม่แน่นอนเกี่ยวกับธรรมชาติและทิศทางการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศโลก ซึ่งไม่สามารถพิสูจน์ได้ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ปัจจุบัน³⁰ นอกจากนี้ยังเห็นว่าข้อสรุปจากตัวแบบทางคอมพิวเตอร์ (computer model) ของนักวิทยาศาสตร์กระแสหลักนั้นมีลักษณะที่หยวนเกินไป ไม่สามารถสรุปได้ 100 % ว่าสภาวะอากาศที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นเป็นผลส่วนใหญ่มาจากก๊าซเรือนกระจกที่ลอยขึ้นสู่ชั้นบรรยากาศ และว่ายังมีปัจจัยต่างๆ อีกมากที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศที่นักวิทยาศาสตร์ฝ่ายแรกยังมิได้ให้ความกระจ่าง³¹ ข้อสรุปของนักวิชาการฝ่ายหลังนั้นนับว่าสอดคล้องกับผลประโยชน์ของกลุ่มต่างๆ ภายในสหรัฐอเมริกา ซึ่งต่างก็ไม่ต้องการเห็นการเข้มงวดและการบังคับใช้มาตรการต่างๆ ของรัฐบาลที่จะส่งผลกระทบต่อตัวเอง ดังนั้นในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา นักวิทยาศาสตร์และนักวิชาการกลุ่มนี้จะได้รับการสนับสนุนทั้งในรูปเงินทุนวิจัย และการตีพิมพ์เผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆ จากกลุ่มผลประโยชน์อย่างเช่น กลุ่มน้ำมัน (oil) , ถ่านหิน (coal) , กลุ่มสินค้าสาธารณูปโภค (utility) และอุตสาหกรรมยานยนต์ (automobile industries) เป็นต้น³² ทั้งนี้การนำเอาข้อสนับสนุนทางวิทยาศาสตร์มาสนับสนุนจุดยืนของตนนั้นเป็นการสร้างความชอบธรรมให้กับความคิดเห็นของกลุ่มผลประโยชน์เหล่านี้ เช่นเดียวกัน

³⁰ John R. Justus and Susan R. Fletcher, Global Climate Change [online], 2003, Available from : <http://www.ncseonline.org/NLE/CRS/abstract.cfm/NLEid=17005> [2004, October 10]

³¹ Charles W. Schmidt, "The Kyoto Protocol : Just a lot of Hot Air?," Environmental Health Perspective 108 (August 2000) : p. 364.

³² Ibid., p. 365.

กับรัฐบาลสหรัฐอเมริกาที่ใช้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ในการปฏิเสธที่จะเข้าร่วมในพิธีสารเกียวโต ที่นอกจากเป็นการเพิ่มความมีเหตุมีผลของการดำเนินพฤติกรรมแล้ว ยังช่วยให้ภาพพจน์ของสหรัฐอเมริกาในฐานะผู้นำโลกนั้นไม่สิ้นคลอนเท่าใดนัก

จากทั้งหมดที่กล่าวมา จะเห็นว่าในกลุ่มผลประโยชน์มีบทบาทและอิทธิพลในการกำหนดนโยบายของสหรัฐอเมริกาในเรื่องดังกล่าว ดังนั้นแนวคิดอีกประการที่ควรทำความเข้าใจเพื่อใช้ในการศึกษาปัจจัยที่ทำให้สหรัฐอเมริกาไม่ให้สัตยาบันพิธีสารเกียวโตก็คือ แนวคิดเรื่องกลุ่มผลประโยชน์

กลุ่มผลประโยชน์ เป็นการรวมตัวกันเองของบุคคลที่มีผลประโยชน์อย่างเดียวกัน หรือที่มีความห่วงใยใส่ใจในเรื่องเดียวกัน เช่น สหภาพแรงงาน สมาคมการค้า สมาคมอุตสาหกรรม และสมาคมวิชาชีพต่างๆ คำว่ากลุ่มผลประโยชน์นี้อาจถูกใช้แทนด้วยคำต่างๆ โดยเฉพาะคำว่า กลุ่มกดดัน โดยกลุ่มเหล่านี้เป็นกลุ่มที่พยายามผลักดันให้นโยบายสาธารณะดำเนินการสอดคล้องกับผลประโยชน์ของกลุ่มตน ในปัจจุบันคำว่ากลุ่มผลประโยชน์นั้นส่วนใหญ่รวมความถึงความเกี่ยวข้องกับกระบวนการนโยบาย โดยผลประโยชน์ที่เรียกร้องมีทั้งผลประโยชน์เฉพาะกลุ่ม และผลประโยชน์ของส่วนรวม³³

ในสหรัฐอเมริกา กลุ่มผลประโยชน์ถือว่าเป็นส่วนสำคัญในระบอบการเมืองการปกครอง ซึ่งกลุ่มผลประโยชน์ที่มีอิทธิพลต่อการเมืองสหรัฐอเมริกามาโดยตลอดคือ กลุ่มผู้เรียกร้องทางเศรษฐกิจ กลุ่มสหภาพแรงงาน กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มเกษตรกร โดยกลุ่มเหล่านี้มักออกมาเรียกร้องเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตน³⁴ และในประเด็นเรื่องพิธีสารเกียวโตก็เช่นกัน

การศึกษาจากกลุ่มผลประโยชน์เป็นสิ่งที่จำเป็นในการศึกษาทางรัฐศาสตร์ แม้ว่าจะเป็นการศึกษาในสาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศก็ตาม เพราะรัฐไม่ใช่ตัวแสดงที่มีเอกภาพ ทำให้ต้องมีการระบุดูผู้เล่น หรือกลุ่มผู้เล่นภายในรัฐ แม้กระทั่งในประเด็นความร่วมมือระหว่างประเทศ การศึกษากลุ่มผลประโยชน์ก็ยังเป็นสิ่งที่จำเป็น ถ้าจะศึกษาถึงปัจจัยที่อยู่เบื้องหลังการตัดสินใจของรัฐ

³³ พงศพิศานันท์ ชุมพล และคนอื่นๆ, คำและความคิดในรัฐศาสตร์ร่วมสมัย, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546), หน้า 168-169.

³⁴ สมบัติ ธำรงธัญวงศ์, การเมืองอเมริกา, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2544), หน้า 269.

ดังนั้นในการใช้กรอบแนวคิด Rational Choice และ แนวคิดเรื่องกลุ่มประโยชน์ในการศึกษาและวิจัยนี้ นำที่ ทำให้เข้าใจถึงศึกษาและวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่สหรัฐอเมริกาไม่ให้สัตยาบันพิธีสารเกียวโตได้อย่างชัดเจน

สมมติฐาน

ในการศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้สหรัฐอเมริกาไม่ให้สัตยาบันกับพิธีสารเกียวโต ผู้วิจัยขอตั้งสมมติฐานดังนี้

1. รัฐไม่ใช่ตัวแสดงที่มีเอกภาพ ดังนั้นผลประโยชน์แห่งชาติที่เป็นหนึ่งเดียวจึงไม่มี ทำให้ต้องมีการระบุดังผู้เล่น, กลุ่มผู้เล่นภายในรัฐ
2. ในกรณีการไม่เข้าร่วมพิธีสารเกียวโต กลุ่มผลประโยชน์มีบทบาทและอิทธิพลต่อการกำหนดหรือดำเนินนโยบายของประเทศสหรัฐอเมริกา
3. ซึ่งกลุ่มผลประโยชน์ที่มีส่วนทำให้สหรัฐอเมริกาไม่ให้สัตยาบันกับพิธีสารเกียวโตในที่นี้ ก็คือกลุ่มธุรกิจและอุตสาหกรรมน้ำมัน (oil)

วิธีที่ใช้ในการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ต้องการหาคำตอบเพื่ออธิบายถึงปัจจัยที่ทำให้สหรัฐอเมริกาไม่ให้สัตยาบันพิธีสารเกียวโต ซึ่งเป็นการศึกษาสาเหตุของการดำเนินพฤติกรรมของรัฐในระบบระหว่างประเทศ โดยการศึกษาวิจัยจะมุ่งเน้นไปที่การเมืองภายในและกลุ่มผลประโยชน์ และเพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เกิดภาพที่ชัดเจนจึงต้องใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เนื่องจากประเด็นที่นำมาศึกษานั้นต้องอาศัยการวิเคราะห์ข้อมูลแบบตีความจากเอกสาร

การใช้ข้อมูลในการตีความนั้น จะอาศัยทั้งข้อมูลเชิงประจักษ์ (เช่น ข้อมูลทางด้านการสนับสนุนทางการเงินของกลุ่มผลประโยชน์กับรัฐบาล ทั้งเงินสนับสนุนการเลือกตั้ง และด้านอื่นๆ เพื่อที่จะชี้ให้เห็นถึงอิทธิพลของกลุ่มผลประโยชน์ที่มีต่อรัฐบาลสหรัฐอเมริกา) และข้อมูลเชิงคุณภาพ (เช่น งานทางวิชาการต่างๆ และข้อมูลการวิจัยของสภาคองเกรสของสหรัฐอเมริกาใน

ประเด็นเรื่องพิธีสารเกียวโต เป็นต้น) เพื่อนำมาวิเคราะห์เชิงพรรณนาและสนับสนุนการตีความประเด็นปัญหาที่เลือกนำมาวิจัย

ในส่วนของกรรวบรวมข้อมูลนั้นจะเป็นไปตามระเบียบวิธี ซึ่งในงานวิจัยนี้ได้คาดเดาคำตอบว่ากลุ่มผลประโยชน์ โดยเฉพาะกลุ่มธุรกิจและอุตสาหกรรมน้ำมันเป็นปัจจัยที่อยู่เบื้องหลังการตัดสินใจของสหรัฐอเมริกาในการไม่เข้าร่วมในพิธีสารเกียวโต ทำให้ผู้วิจัยเลือกข้อมูลเพื่อที่จะอธิบายประเด็นปัญหาตามกรอบการวิเคราะห์และสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data)

ในรูปของแถลงการณ์ ร่างข้อเสนอ เอกสารการประชุม ข้อมูลทางสถิติ และจดหมายโต้ตอบระหว่างกลุ่มต่างๆ ที่เผยแพร่จาก UN, UNFCCC, รัฐบาลสหรัฐอเมริกา, กลุ่มธุรกิจและอุตสาหกรรมน้ำมัน (ข้อมูลจากบริษัทน้ำมันต่างๆ), กลุ่มล็อบบี้ขององค์กรธุรกิจและอุตสาหกรรม, กลุ่ม Greenpeace และ Public Integrity Organization ซึ่งข้อมูลส่วนใหญ่นี้ได้จากเว็บไซต์ทางการของรัฐบาล, องค์กร, บริษัท และองค์กรเหล่านี้ ทั้งนี้เพื่อแสดงให้เห็นถึงท่าทีและบทบาทของรัฐบาลสหรัฐอเมริกา และกลุ่มต่างๆ ในประเด็นพิธีสารเกียวโต

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data)

เป็นการค้นคว้าข้อมูลที่ผ่านมาการวิเคราะห์แล้วต่างๆ ได้แก่ หนังสือ งานวิจัย บทความวิทยานิพนธ์ วารสาร หนังสือพิมพ์ และเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับนโยบายต่างประเทศสหรัฐอเมริกาในประเด็นสภาวะโลกร้อน และพิธีสารเกียวโต เพื่อนำมาเป็นส่วนประกอบในการชี้ให้เห็นว่าสหรัฐอเมริกาให้ความสำคัญกับประเด็นดังกล่าวมากน้อยเพียงใด, บทความเกี่ยวกับการสนับสนุนทางการเงินของกลุ่มผลประโยชน์ที่มีต่อรัฐบาล โดยศึกษาทั้งช่วงรัฐบาลของประธานาธิบดี Clinton และรัฐบาลของประธานาธิบดี George W. Bush เพื่อให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มผลประโยชน์กับรัฐบาล เป็นต้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้เกิดความเข้าใจในความเกี่ยวเนื่องของการเมืองภายใน และกลุ่มผลประโยชน์ภายในกับการกำหนดหรือการดำเนินนโยบายของประเทศมหาอำนาจ
2. เพื่อให้ตระหนักถึงพฤติกรรมของรัฐมหาอำนาจในประเด็นปัญหาที่เป็น Global Issue

เนื้อหารายบท

บทที่ 1 บทนำ

บทที่ 2 สภาวะโลกร้อน ประชาคมโลก และพิธีสารเกียวโต

บทที่ 3 พิธีสารเกียวโต และสหรัฐอเมริกา

บทที่ 4 กลุ่มผลประโยชน์ในสหรัฐอเมริกา และพิธีสารเกียวโต

บทที่ 5 สรุปและวิเคราะห์